

LETNA NAROČNINA ILUSTR. GLASNIKA
KRON 8^{.-}, ZA DIJAKE KRON 6^{.-}; POSA-
MEZNE ŠTEVILKE 20 VINARJEV :: LETNA
NAROČNINA ZA NEMČIJO KRON 10^{.-}, ZA
DRUGE DRŽAVE IN AMERIKO KRON 13^{.-}

SLIKE IN DOPISI SE POŠILJAJO NA URED-
NIŠTVO ILUSTRIRANEGA GLASNIKA, KATO-
LIŠKA TISKARNA. - - NAROČNINA, REKLA-
MACIJE IN INSERATI NA UPRAVNIŠTVO
LISTA, KATOLIŠKA TISKARNA V LJUBLJANI

LETNIK 1. * 10. SEPTEBRA 1914 * IZHAJA VSAK ČETRTEK * ŠTEV. 2.

Avstrijska zmaga pri Krasniku.

Prizor iz večdnevne velike bitke pri Krasniku, kjer so naše čete izvojevale pod poveljstvom generala Dankla odločilno zmago.

*V notranjosti lista: Prizori iz Ljubljane. ☉ Junaški boj „Zente“. ☉ Vhod Nemcev v Bruselj.
Novi papež Benedikt XV. ☉ Albanska špijonka. ☉ Bitka pri Borodinu.*

V boju s Srbi.

Pripoveduje poročnik Pavel Cvenkel.

Medtem je prodirala četa za četo navzgor proti sredini gore. Znano je, da se švarmlinija dvigne, napravi petdeset korakov naprej in zopet leže. Prišla je vrsta tudi na mojo četo. Ko smo vstali, je udarila prva granata med nas in za-

presenečeni, ker Srbi, zapeljani od svojega časopisja, ki jim je vedno govorilo o slabi disciplini naše armade, niso pričakovali, da jih bomo tako odločno in brez strahu naskočili. Skoro brez streljanja so čakali s pripravljenimi bajoneti boja na nož in še sedaj vidim, kako so nas belo gledali, ko smo se jim bližali.

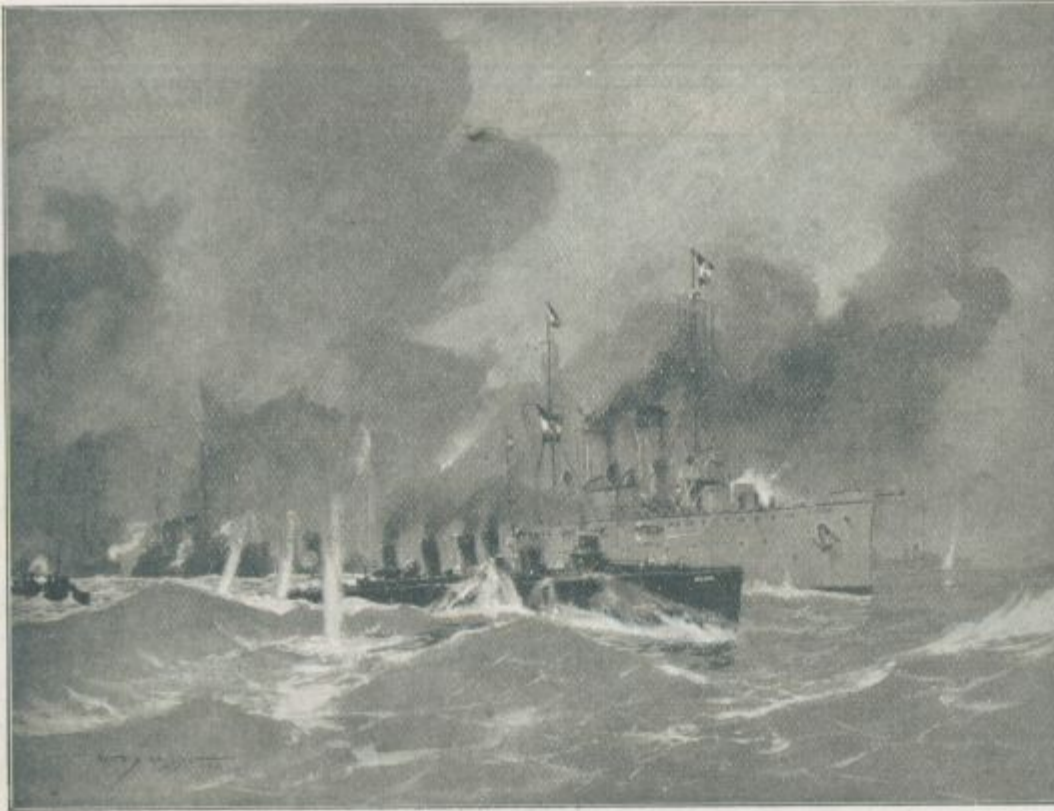
Naši topovi so že pred naskokom močno razredčili njihove vrste in tako

krog sebe krvave obraze ranjencev, ki jih je podrli naš bajonet — sedaj smo leteli preko umazanih hrbtov; vsled sunka z bodalom so se možje prevračali na hrbet, tisti pa, ki jih je zadevala naša krogla, so padali na trebuh.

Tako smo prestali prvi naskok. Kako je v takem boju, kaj človek vidi, kaj čuti? Težko je popisati trenutke take bitke, ki hite z blazno naglico, tako da mi je minilo prve pol ure boja kakor hip. Dobro še vem, da sem tedaj, ko smo hiteli proti vrhu, videl pred seboj četo kakih sto mož, prav toliko nastavljenih svetlih bajonetov, množico divjih, ožganih obrazov, ki so na mestu stoje čakali, da planejo na nas. Postave so se zibale proti desni, proti levi, ne vem, ali iz strahu, ali iz nestrpnosti in bojaželjnosti. Brez ukaza smo udarili nanje — kakor hitro pa zadene četa ob četo, tedaj nastane silna zmešnjava, ki je ni mogoče pregledati. Vsakdo se bori na lastno pest in odgovornost, se brani in napada, kakor more, skuša prehiteti udarec sovražnika, če ne, prehititi sovražnik njega. Človek dela po nagonu, brez dolgega premišljevanja, kakor v neki omotici. Ko se mi je med bojem približal bajonet, sem sprožil v tisti smeri in bajonet je omahnil, sicer bi omahnil jaz.

Bilo je že ob zahodu solnca. Komaj smo osvojili prvi hrib, je že prišel ukaz, naj naskočimo drugega, nekoliko nižjega. Šli smo takoj, brez najmanjšega počitka na delo. Ta napad so Srbi pozdravili s strašnim ognjem, šrapnele in karteče so v pravem pomenu besede deževale. Ko bi ne bili dosegli prvega uspeha, bi nas ta ogenj morda zadržal; tako nas ni mogel. Polni samozavesti in pijani zmage smo naskočili tudi drugo srbsko postojanko, doživeli smo še en boj na nož in posledica je bila ista kakor prvič — Srbi so bežali. Ko smo jih zasledovali, je neki srbski ranjenec, ki je obležal na bojnem polju, streljal za menoj. S takimi ljudmi nismo delali velikih ceremonij.

Sicer pa to ni edini slučaj, da sem se prepričal, kako so Srbi zvijačni in zahrbtni. Po prvem naskoku smo marširali skozi srbsko selo, ki je bilo navidez

Junaški boj »Zente«, ki se je sama spustila v boj s francoskim brodovjem, mu prizadela veliko škode in se potopila, ko jo je sovražni strel zadel v osrčje, v stroje.

dela četovodja ter ga enostavno raztrgala. To je bila prva žrtev moje čete. V hribu leže smo naenkrat opazili aeroplan nad seboj in na njem avstrijsko zastavo. Mirno je plul nad goro in nad srbskimi postojankami, ki so ga obsipale s hudim ognjem, in ko je izvršil svoje poizvedovalno delo, je zopet izginil v smeri proti Drini.

Pozno popoldne je naša artilerija razbila srbske okope na vrhu hriba. Tudi mi smo bili prodrli že precej visoko navzgor — prišel je čas, da se začne najstrašnejši, najbolj krvavi boj, boj moža z možem, boj na bajonete. Zapela sta boben in trompeta ter dala znani živahni signal: Naskok! — signal, ki vsakega vojaka vznemiri, mu razburka kri in podžge pogum.

Naskok!

Spogled alismo se, srdito skočili pokonci in planili naprej, trdo držeč puške z nasajenimi bajoneti. Iz vseh grl se je razlegel gromovit:

»Hurá! Hurá!«

Sovražnik je bil od nas oddaljen kakih šestdeset do osemdeset korakov in je bil skrit.

Čudno, pa resnično je, da nas je medtem, ko smo divjali proti sovražnikovim okopom, jako malo padlo, dasi smo bili popolnoma izpostavljeni njegovim kroglam. Bili bi nas lahko streljali, da bi bilo joj — pa niso! Bili so

nam delo ni bilo pretežko. Udarili smo mednje in jih pregnali z vrha. Sovražnik je kmalu tekel, mi smo udrli za njim. Med tekom se je večkrat razlegel ukaz: »Kleknut i brzo pucat!« — kajti komandirali smo vedno hrvaški — tedaj smo naglo pokleknili, streljali in hiteli naprej. Med bojem z bajoneti smo videli na tleh

Vhod nemške armade v Bruselj.

mirno. Iz hiš so visele bele zastave, ljudje so nam častnikom poljubljali roke in bili prijazni. Ko smo pa vas zapuščali, je iz kleti jelo pokati za nami. Na mene je streljalo štirinajstletno dekle iz razdalje 40—60 korakov in sem dobil debelo šibro v desno stegno. Moji vojaki, ki so mi sledili, so tudi z njo poravnali račune, na vojaški, kratki način.

Ko smo osvojili drugi grič, smo tam prenočili in naslednji dan prodirali dalje. Ta dan je bilo le par brezpomembnih prask, sicer pa mirno. Zvečer smo pripeli zopet do dveh gora in smo tam v hudem dežju prenočili. Drugi dan se je imel vršiti napad tudi na ti dve srbski postojanki.

Navsezgodaj, pred vzhodom solnca smo začeli prodirati. Skoro na nas vse je legla čudna, temna slutnja, in dasi smo že preživeli prve naskoke in smo vedeli, da niti približno vsaka krogla ne zadene, smo si rekli: »Danes bo vroč dan!« Na skalovju smo videli mnogo sovražnika, na hribu je vse mrgolelo in se gibalo. Te daljne, drobne postavice, ki so se tako urno in delavno premikale semintja, nam niso obljubljale nič dobrega. Vedeli smo, da se Srbi močno utrjujejo in da nas tukaj čaka težje delo kot prejšnje dni.

Sovražnik je bil v dvakratni, če ne trikratni premoči.

In res je bil dan silno »vroč«. Do večera smo prodirali v goro, brez prenehanja, brez počitka. Srbi so se borili obupno in z veliko vztrajnostjo. Proti ve-

čeru smo goro trikrat naskočili z bajoneti — toda vselej je prišlo povelje: Nazaj! Polaščala se nas je že divja jeza, in ko smo se pognali v četrto proti Srbom, so se morali umakniti.

Novi sv. Oče Benedikt XV.

Toda komaj smo goro zasedli in se utrdili na njej, je prišlo zopet povelje, da prodiramo naprej. Zapustili smo svojo postojanko in smo napravili morda štirideset korakov — kar se usuje tak ogenj od vseh strani na nas, da mu vsi prejšnji, ki sem jih doživel — in marsikateri je bil zelo močan — niso bili kos. Topovi, puške in strojne puške so streljale s tako naglico in vnemo, kakor bi šlo za stavo. In komaj da je smrtonosna toča nekoliko pojenjala, kar se nenadoma prikaže pred nami — v najbližji razdalji, morda kakih deset korakov — srbska četa, pripravljena na boj na bajonete. Kakor bi jih čarovnik iz zemlje priklical, so stali pred nami. Začuden nad to predrznostjo, smo jih naskočili — in zopet se je začel tisti strašni, najbolj divji in nepreračunljivi boj moža z možem; tisti boj, v katerem ni kričanja in hrupa, temuč samo rožljanje orožja, udarci železa ob železo, in v katerem človek ne vidi drugega kakor nedoločne, nemirne postave, in ne sliši drugega kakor ječanje ranjencev. Nebo je hotelo, da okusimo vso strahoto boja, in je spremljalo naše klanje z močnim grmenjem ter hudim nalivom. Bil je moj deveti, pa zadnji naskok, bili so zadnji tre-

nutki moje zavesti, kajti ko sem se zopet zbudil, sem bil ubog ranjenec in grom neba in hrup orožja je bil že zdavnaj potihnil.

Kmalu potem, ko smo se udarili, sem začutil rahlo skelenje v levem palcu. Ta bolečina je bila neznatna, saj sem se je komaj zavedel — toda imel sem določen, jasen občutek, da z leve strani nekdo strelja name. Avtomatično sem se obrnil tja in ustrelil dvakrat. Prva krogla je prodrla mojemu sovražniku, nekemu srbskemu majorju, ramo, druga mu je prestrelila trebuh in mož se je zgrudil.

Nato so se vršili dogodki z veliko naglico drug za drugim. Naenkrat mi sovražna krogla odbije polovico sablje, ki sem jo bil dvignil, da zberem svoje vojake. Isti hip sem začutil zadaj bolečino od bajoneta, ki mi je razparal hrbet, in obenem hud udarec na vrat s kopitom puške. Ta trenutek sem se nezavesten zgrudil. Našli so me z razprostrtimi rokami na dveh srbskih strojnih puškah. Moja glava je ležala na odsekani srbski glavi, kar je bila zame velika sreča, ker bi bil sicer v s krvjo pomešani mlaki, ki je nastala vsled hudega dežja, utonil. Ne vem, ali je bil slučaj, da sem dobil to strašno blazino pod glavo, ali se imam zahvaliti za uslugo svojemu slugu. Na meni sta ležala križem dva mrtva Srba, vrh njiju pa moj sluga, moj veliki, močni, zvesti Mijo. Ista šrapnela, ki je njega podrla, je najbrže tudi meni, ko sem bil že nezavesten, odnesla peto. (Konec.)

Ljubljana. Črnovojniki so dobili prvo pošto in pišejo prva pisma domačim.

Ljubljana. Črnovojniki se brijejo in strižejo, preden oblečejo vojaško suknjo.

Po bitki.

*Na polji krvavem izmučen
leži preboden vojniki.*

*Da ga pripravi na večnost,
približa se mu svečenik.*

*„Ne grehov, gospod — no, če morda
sem zlo jim želel, njim tam.*

*A drugo, vse večjo, vse hujšo
na srci bol imam:*

*Doma mi je žena — bolna,
z njo sedem lačnih otrok.*

*Kdo bo jih oblačil, kdo hranil?
kdo jim tešil njih jok?*

*Ko pride jim pismo, da mene
očeta je vzel jim meč —
sam Bog se jih usmili —
Gospod, ne morem več.“*

*Omažne mu glava na zemljo,
še jeden, še jeden stok —
Sam Bog se vas usmili,
oj žena in sedem otrok!*

Sv. Oče Benedikt XV.

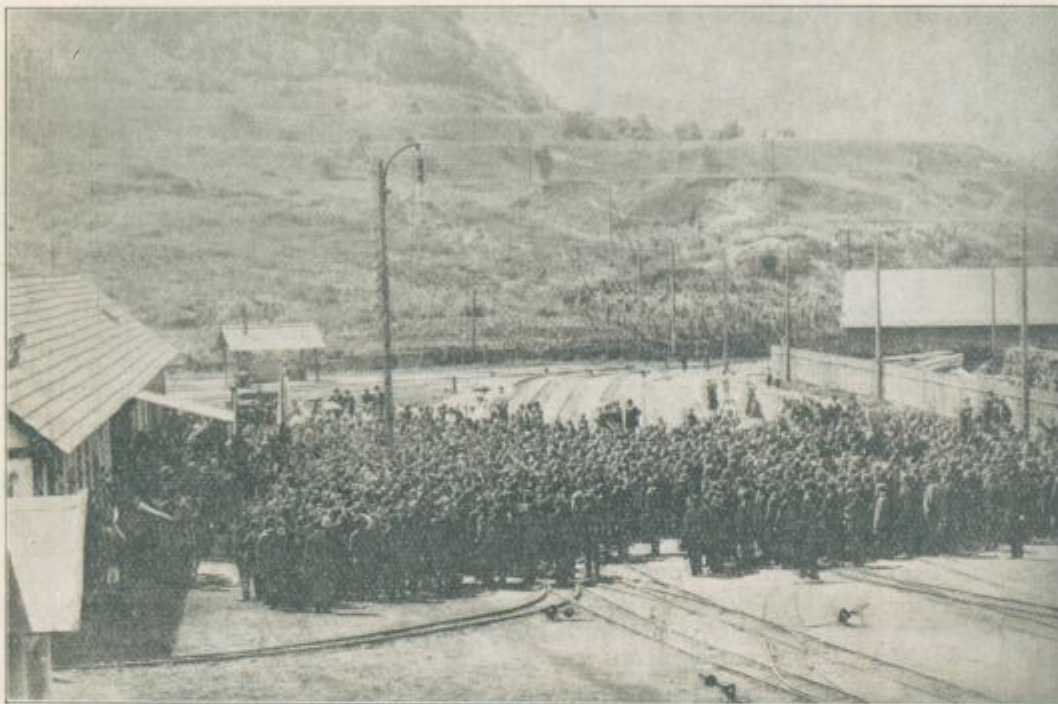
Napeto pričakovanje se je spremenilo v radosten klic, ki odmeva po vsem katoliškem svetu: Habemus papam! — Papež je izvoljen! Ko se je prikazal kardinal na slavnostno okrašenem balkonu pred cerkvijo sv. Petra v Rimu in oznanil svetu, da je Cerkev zopet dobila poveljarja in varuha, ki ji je v teh težkih časih tako zelo potreben — se je stotisočglavi množici, ki je čakala na prostornem trgu veselega oznanila, izvil iz prsi navdušen vzklik: »Živi Benedikt XV.! Habemus papam!« — Sedanji, novi papež Jakob Della

Chiesa, čigar sliko prinaša »Glasnik«, je bil rojen dne 21. nov. leta 1854. — je torej komaj prekoračil šestdeseto leto in je še pri polni moči. Izhaja iz plemenite laške rodbine v majhnem mestecu Pelju, ležečem zahodno od Genuje. V duhovnika je bil posvečen 21. decembra 1878 in je potem študiral štiri leta na cerkveni akademiji v Rimu ter je dosegel doktorat obojnega prava. Nekaj časa je bil tajnik papeške nunciature v Madridu, kjer je ostal do l. 1877. Potem je postal ravnatelj pisarne kardinala Rampolla v Vatikanu in je opravljal diplomatske posle do l. 1907., ko ga je rajni sv. Oče imenoval

za nadškofa v Bolonji. Za kardinala je bil sedanji sv. Oče imenovan šele meseca majnika tekočega leta. Božja previdnost je hotela, da je bil eden najmlajših kardinalov izvoljen dne 3. septembra za poveljarja katoliške Cerkev.

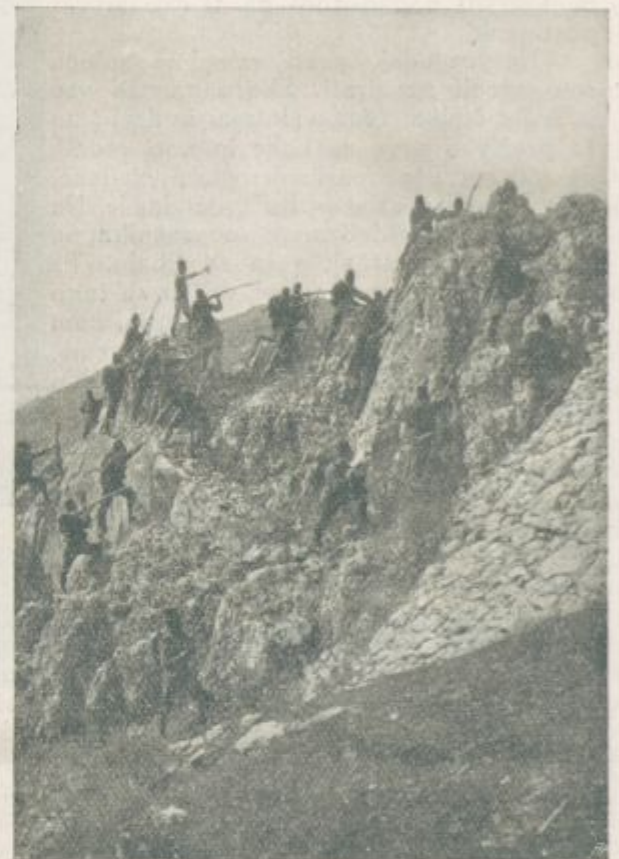
Mnoge izkušnje novega papeža so nam porok, da bo srečno upravljal Cerkev v teh hudih časih.

Iz srca pozdravljen, naš kralj miru!

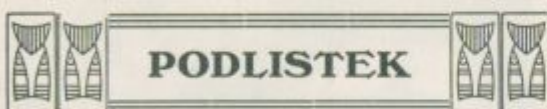

Rudarji v Trbovljah prisegajo,

da 'bodo med vojsko zvesto in natančno vršili rudarske dolžnosti.

Naskok naše čete na črnogorsko mejo.

PODLISTEK

Albanska špijonka.

Povest iz balkanske vojske. Spisal Ivan Dolinar.

3.

Bilo je kakih deset dni po bitki pri Kruševu, nekaj kilometrov južneje od hiše gospe Milene Prenek Roda.

Del turške armade, ki mu je poveljeval Alibeg Rozvan, je stal v tesni, s pečini obdani dolinici Črne Reke. Četa je bila s poveljnikom vred popolnoma obupana, kajti od vseh strani so jo obkoljevali sovražniki, tako da se je nahajala v past, iz katere jo je mogla rešiti samo smrt. Vsi do zadnjega so morali umreti ali lakete ali pod srbskim ognjem. Ta del turške vojske je bil zadnja četa glavne armade in je imel nalogo, da ščiti hrbet umikajočim se polkom. To svojo nalogo je četa po bitki pri Kruševu vrlo izvršila, toda ko se je naslednje jutro zopet obrnila proti Srbom, da ustavi njih naglo prodiranje, jo je sovražnik naenkrat napadel tudi odzadaj. Tedaj je Alibeg Rozvan spoznal, da je obkoljen.

Iskal je izhoda iz pasti že na štirih straneh, toda vedno so ga Srbi sprejeli s tako močnim, naravnost uničujočim ognjem,

da se je moral umakniti na svoje prejšnje mesto. Ko je četrtič skušal pretrgati gosto, trdo mrežo, ki so jo Srbi spletli krog njegove čete, bi bil v boju kmalu tudi sam poginil. Srbi so mu ustrelili konja, na katerem je jahal, in smrtno ranjena žival ga je pokopala pod seboj. Za rešitev se je imel zahvaliti samo zvestemu, neustrašenemu častniku, ki mu je priteknel na pomoč, ga izvlekel izpod konja in ga spravil na varno.

Bilo je krog polnoči po tem obupnem poizkusu, s katerim se je Alibeg Rozvan hotel rešiti iz sovražnega objema. Dasi je preživel silno naporen dan in dasi že dve noči ni zatisnil očesa, turški poveljnik vendar ni mogel zaspati. Sedel je prekrizanih nog v svojem šotoru, mračen in molčeč, povešene glave, temno nagubanega čela. Pred njim je stal lonček črne kave, zadnje kave, ki jo je njegov iznajdljivi sluga našel v taboru. Mnogokrat je že premislil svoj položaj, pretehtal vse možnosti, ki bi rešile njegovo četo iz zanke — pa vse zastonj. Kake pomoči od prijateljev ni bilo pričakovati — morali so sami paziti, da se izvijejo sovražniku. Vsak napad je bil brezuspešen. Srbi so jih obdali kakor z železnim zidom; lahko si je razbiti glavo ob njem, toda predreti ga ni mogoče.

»Morali bi biti podzemski krti ali ptice nebeške, da bi ušli sovražniku!« je vzdihnil Alibeg Rozvan polglasno in še niže povsobil glavo.

V tem trenutku je vstopil častnik, ki je stal na straži pred šotorom, in je poveljniku naznanil, da so vojaki pripeljali odlično Albanko, ki je prišla v tabor, ne da bi je opazile zunanje straže; vojaki so jo prijeli in pripeljali sem, ker pravi, da nujno želi govoriti s poveljnikom o zelo važni zadevi.

»Naj vstopi!« je ukazal poveljnik, toda njegova glava se ni dvignila in gube na čelu se niso zjasnile.

Kmalu potem je Albanka vstopila. Alibeg Rozvan se je ozrl nanjo in je videl vitko žensko postavu, odeto v črno svileno obleko in zagrnjeno s črno tančico. Ko je stala pred poveljnikom, je obraz razkrila in turški poveljnik je opazil, da je nenavadno lepah, pravilnih potez in zlasti krasnih, žarkih oči. Vendar pa je to obličje tudi razodevalo, da tare mlado gospo težka skrb in globoka bol. Turek je bil navajen le mračnih, skoro divjih obrazov svojih vojakov in zato se je njegovo čelo nehote zjasnilo, srepi pogled se mu je nekoliko omehčal, ko je zagledal pred seboj nežno žensko obličje, tako velike lepote.

»Kakšno novico mi prinašaš, žena?« je vprašal, ko jo je premeril.

»Ne praznih novic. Več prinašam, beg.«

»Kaj neki?«

»Rešitev!«

»Rešitev!« je vzkliknil poveljnik. Njegovo čelo se je takoj zopet zmračilo in njegov pogled je skoro sovražno ošinil lepo

Naša vojska na jugu.

Na srbskem bojišču je sedaj mirno. Naše čete so se umaknile proti mejam ob Drini in Savi in čakajo nadaljnega povelja. Ko se je začel velikanski boj na severu, boj z Rusi, je postalo srbsko boji-

šče brez pomena — glavna pozornost se je obrnila proti Galiciji in proti Ruskemu Poljskemu, kjer se bo tudi odločila usoda sedanje vojske. Razumljivo je tedaj, da ni iz Srbije nobenih novic. Naše čete ne prodirajo več globlje v sovražnikovo ozemlje, Srbi so pa že itak oslabljeni in po zadnjih

bitkah — samo pri Valjevu jih je padlo, kakor poročajo, okrog 17.000 — ne morejo misliti na uspešen napad na avstrijske postojanke. Njihov načrt, da udarijo v Bosno in napadejo Sarajevo, je bil bolj bahaški kot resen in se je seveda izjalovilo. — Pač pa groze našemu morskemu

Vojaška pošta, ki v najtežavnejših razmerah dostavlja in odpošilja vojakom vsak dan milijone pisem.

Albanko. »Žena, varuj se, če se šališ z menoj. Alah vé, da šale ne razumem.«

»Jaz popolnoma dobro poznam tvoj položaj in razumem, da ti ni do šale,« je odgovorila Albanka mirno. »Vsa pota so ti zaprta in tičiš tu s svojimi vojaki kakor v mišnici. Če bi bil včeraj ubranil višino nad mostom pri Črni Reki, bi lahko pregnal sovražnika s sedla. Toda to se ti ni posrečilo. Pot proti jugu je tako zastavljena s srbskimi topovi, da izgubiš polovico mož, če se poskusiš preriniti skozi, in še ne boš živ ušel. Toda če bi mogel tistim baterijam priti za hrbet, bi imel pred seboj pristo pot. Ali ne misliš tudi ti tako, Alibeg Rozvan?«

Poveljnikov obraz je ves oživel po teh besedah, v medlih očeh se mu je zalesketalo. Videl je, da ima opraviti s prebrisano žensko, ki je dobro poučena. Toda njegove mnoge vojaške skušnjave so ga poučile, da v vojni niti možem ni verjeti, za ženami pa da se vedno skriva zvijska, ki je tem zlobnejša, čim slajše so besede. Vedel je, da so ženske neprimerno spretnije špijonke, če se odločijo za ta poklic in se izučijo v njem, kakor možje. Zato je sklenil, da bo previden.

»Albanka, odkod veš vse to?« jo je vprašal.

»Ker hodim že tri dni med srbskimi postojankami. Kakor kača sem se preplazila med njihovimi šotori, videla sem vsak top in vem, kje stoji straže.«

»In te niso prijeli, ko si Albanka? Niso nič sumili?«

»Jaz sem Srbkinja in občujem s srbskimi častniki kakor z brati.«

Poveljnik je zapičil svoj ostrí pogled v njene črne oči, da bi bral laž v njih, toda ona je mirno in samozavestno vzdržala njegov pogled. »S to ženo me hoče Alah rešiti ali pogubiti,« si je mislil.

»In kako naj ti verjamem jaz? Kdo mi je porok, da ne boš mene ravnotako prevarila, kot praviš, da varaš Srbe? Zakaj bi izdajala svoje brate, da pomagaš meni, tujcu?«

»Ali ne veš, da je glas sovraštva včasih močnejši od glasu krvi?«

»Praviš tedaj, da se hočeš nad Srbi maščevati?« jo je vprašal Turek pazljivo. »To ti lahko verjamem ali ne. Kdo mi je porok, da me ne vabiš v past, v kateri bom poginil?«

»Ni ti treba vabe — saj si že itak v pasti!« je odgovorila Albanka pikro in poveljnik si je moral priznati, da so njene besede resnične. Povesil je glavo in nemo zrl v tla.

»Poslušaj!« je nadaljevala žena po kratkem premolku. »Neki srbski major, Pero Jordaković, je v boju pri Kruševu mojega moža, ki je ranjen obležal na bojišču, ustrelil in mu vzel dragocen prstan z roke, po katerem sem morilca spoznala. Kmalu potem je s svojo roparsko tolpo vdrl kakor tolovaj v mojo hišo in je sedaj

gospodar v njej. Pozneje sem še zvedela, da je ob umoru kralja Aleksandra ustrelil mojega brata, ki je zvesto vršil svojo dolžnost in ni hotel prelomiti vojaške prisege. Ali verjameš tedaj, da sovražim majorja z vsem sovraštvom, ki ga premore nesrečna ženska, in da ne bom mirovala, dokler se ne maščujem? Ali verjameš, da ga bom uničila — četudi vsi Srbi pri tem poginejo? Enega moža sem imela in enega brata, in kolikorkoli sem oba ljubila, ti pravim: naj njune kosti ne najdejo počitka, dokler ne bo morilec kaznovan!«

Iz njenih lepih oči je švigalo tako plamteče in neukročeno sovraštvo, da si je Alibeg Rozvan rekel: »Ali je vse res, kar pripoveduje — ali je pa najspodobnejša špijonka, kar sem jih kdaj videl! Toda zakaj bi me varala — saj sem že ujet!« se je spomnil njenih prejšnjih besed.

»Čuj me, Rozvanbeg,« je nadaljevala. »Višave tam na jugu, skozi katere boš prodril, je zasedel isti major Pero Jordaković z dvema stotnijama. Nanj moraš v prvi vrsti udariti. Sramota ga zadene, če se ti posreči, da mu prideš za hrbet, in potem...«

»Če mu pridem za hrbet? Ali mi boš dala peruti, da bom gore preletel? Ali mi boš dala moč, da se bom skozi zemljo preril?«

»Da, skozi zemljo te popeljem.« Te besede je izgovorila tako resno, da Alibeg Rozvan že ni več dvomil o njih.

obrežju francoske ladje. Najprej so napadli Francozi nekaj naših vojnih ladij, ki so stražile črnogorsko obalo, in so potopili našo križarico »Zento«. O njenem junaškem boju, ki je napravil sovražniku mnogo škode, prinašamo sliko. — Dne 1. septembra se je zopet prikazalo francosko brodogradilno podjetje, obstoječe iz 16 oklopnih in križaric ter mnogih torpedovk, pred vhodom naše kotorske luke in je oddalo kakih 40 strelcov, ki pa niso napravili nobene škode. Prinašamo sliko Kotora, ki so ga že Črnogorci obstreljevali z utrjene gore Lovčen, ter vhoda v luko, kjer se je 1. septembra prikazalo francosko brodogradilno podjetje. Ko so Francozi svojo demonstracijo pred Kotorom končali, so se zopet obrnili in izginjili proti jugu.

Nemško-francoska vojska.

Vrlo nemško armado spremlja posebna sreča. Nikjer se ji ne morejo Francozi ustaviti in so prisiljeni, da se dan za dnem umikajo globlje v osrčje svoje države, in pričakovati je, da kmalu zahrumi bojni šum krog glavnega mesta Francije, krog Pariza — s tem bo vojna na tem bojnem polju večinoma že konec.

Moric pl. Auffenberg,
poveljnik naše središnje armade na severu.

Nemška armada ne pusti, da bi se Francozi odpočili, zato prodira, hiti z vsona-

Admiral A. Haus.

glico. S silo so si odprli pot skozi Belgijo in gredo proti jugu — ne čete, ne trdnjave jih ne morejo ustaviti na zmagovitem pohodu. Nemška armada pošilja naprej svoje aeroplane in zrakoplove ter avtomobilne topničarje. Zrakoplovi so Nemcem napravili že mnogo uslug in sedaj se kažejo sadovi tiste požrtvovalnosti in vztrajnosti, s katero so Nemci vedno nanovo gradili zrakoplove, naj jih je nesrečen slučaj še toliko pokončal. Celo nad Parizom se že prikazujejo ti zračni velikani, pomečejo svoje bombe in zopet izginjajo — nedosegljivi topovom in puškam. Druga velika iznajdba našega časa so topovi na

avtomobilih, katerih sliko prinese »Ilustrirani Glasnik«. Ti topovi imajo to prednost, da so zelo hitro na mestu, kjer jih potrebujejo, se odlikujejo po moči svojih strelcov ter omogočujejo, da se izvrše tudi najdrznejši načrti.

Belgija je sedaj mirna, rekli bi skoro, podvržena. Nemci so z železno roko deželo in vse puntarske poizkuse ukrotili. Ko je na primer meščanstvo mesta Leven napadlo vojake, so Nemci mesto za kazen skoro popolnoma razrušili. Bruslju, belgijski prestolici, so naložili dvesto milijonov vojnega davka in ostalim mestom po njih davčni moči. V Bruslju so nastavili svojega lastnega upravitelja, generala pl. Golca; tako da je sedaj največji del Belgije pod nemško oblastjo. Le še mesto Antwerpen, kamor se je umaknil kralj Albert I. s svojo vlado, se brani sovražnika. Toda tudi tam je ladja že pripravljena, da ob pravem času odpelje kralja na Angleško, tudi nad tem mestom že krožijo nemški zrakoplovi in ga pustošijo s svojimi bombami, tudi tam je železni obroč nemških čet vedno tesnejši — in vprašanje je, ali se ne bo tako zožilo, da bo strl tudi zadnje pribežališče belgijskega vladarja. Kako velika je nemška moč, nam kaže dejstvo, da se ji niso morale vdati samo severne trdnjave, temuč da so ogrožene tudi južne francoske postojanke. Francosko trdnjavo Belfor, ki se nahaja ob južni francosko-nemški meji, že nemški topovi bombardirajo in so nekaj utrdb vzeli. Trdnjava

Konrad pl. Hötendorf,
načelnik našega generalnega štaba.

»Skozi zemljo, Rozvanbeg,« je nadaljevala Milena vneto. »Poznam skriven hodnik, ki je bil nekaj rudnik in ki pelje iz onostranske doline v sredo vašega tabora. Vprašaj svoje straže, ali so me videli, kako sem prišla v vaše šotorišče? Niso me — tudi jaz sem šla skozi zemljo!«

Rozvanbeg je skočil razburjen pokonci in prijel Mileno za obe roki:

»In nihče ne pozna tega hodnika razen tebe?«

»Izmed Srbov gotovo nihče.«

»In kje se končuje?«

»Na oni strani hribov v gostem lesu, komaj kilometer daleč od postojanke majorja Jordakoviča.«

Poveljnik je nekaj časa z naglimi koraki meril svoj tesni šotor. V njem se je borila sumnja z željo po rešitvi. »Mogoče je, da žena laže; tedaj sem jaz izgubljen. Toda če ne laže, je mojih pet tisoč mož rešenih.« Nato se je hitro odločil in poklical ordonanca v šotor.

»Pozovite polkovnika nemudoma k meni.«

Medtem si je Rozvanbeg opasal sabljo in si vtaknil samokres za pas. Ko je poklicani častnik vstopil, mu je rekel kratko:

»Osebnost poskrbi, beg, da bodo straže nocoj posebno številne in budne. Če bi me jutraj ne bilo več nazaj, prevzameš poveljstvo ti in Alah z vami. Lahko noč!«

Častnik je pozdravil in šel.

»In zdaj pojdiva, žena. Vodi me, jaz ti zaupam. Stopaj pred menoj.«

»Zdaj mi še ne zaupaš, beg,« je odgovorila Milena z nasmehom in je pokazala na njegovo roko, ki je počivala na samokresu. »Dober in previden poveljnik si, toda tudi najboljši poveljnik v temi ne vidi. Vzeti bo treba baklo s seboj.«

Ko mu je sluga prinesel baklo, sta s špijonko krenila na pot. Kmalu sta prišla v skalnato sotesko. Milena se je ustavila in ukazala:

»Prižgi!«

Kakor Rozvanbeg je tudi sama prižgala plamenico, ki jo je tam odložila, ko je stopila v turški tabor. Nekaj korakov pred njima je zazijala črna odprtina, porasla z grmovjem in dovolj visoka, da je mogel človek pokonci hoditi v njej. Vstopila sta. Bila sta v tesnem hodniku, ki se je le na nekaterih krajih razširjal in se vil v mnogih odrastkih globoko v goro. Tla so bila neravna, toda suha in zanesljiva. Ponokod so bili s stropa speljani navpični rovi, skozi katere so migljale velike zvezde daljnega neba. Zrak je bil v hodniku precej čist in svež.

Ko sta hodila skoro celo uro molče, Milena v mislih na svoje maščevanje, ki ga bo čakala tako kmalu, poveljnik na rešitev, ki mu je prišla tako nenadoma, sta dospela do konca hodnika. Izhod je bil zastavljen z veliko skalo, tako da sta se le s težavo prebrinila skozi ozko odprtino.

Stala sta v mračnem gozdu. V daljavi se je svetlikalo nekaj srbskih ognjev, semintja so se razlegali zategnjeni klici srbskih straž.

»Ali mi sedaj verjameš, Rozvanbeg?« je vprašala Milena.

Turek je bil tako razburjen, da ni mogel odgovoriti. Prijel jo je za roko in jo hvaležno stisnil.

»Ne zahvaljuj se mi, beg,« je odgovorila Milena smehljaje. »Ni mi za tvojo hvaležnost in je tudi ne zaslužim; meni je samo na tem, da sebe maščujem, ne da tebe rešim. Toda ugasni baklo, da te straža ne opazi. Če te Srbi zagledajo, bodo moji in tvoji računi prekrizani!«

Ko je Alibeg ugasnil plamenico, je nadaljevala:

»Skozi ta rov spraviš lahko nekaj sto mož, in če ti napadejo Srbe odzadaj, ko jih ti s svojo glavno močjo naskočiš odspredaj, se ne bodo mogli držati. Vse drugo boš že sam opravil. Z Bogom, Rozvanbeg, in sreča naj te spremlja!«

Nato je izginjila v goščavi, kakor bi se udrla v zemljo.

»Alah s teboj, lepa Srbkinja!« je dejal Rozvanbeg in se ji spoštljivo priklonil. Toda ona že ni več slišala njegovega pozdrava.

Ko je poveljnik zopet stopil v rov, prižgal baklo in se napotil v svoj tabor, se je bal samo tega, da se zbudi v svojem šotoru in spozna, da je ves nočni dogodek bil zgolj prijetna sanja. (Dalje.)

je znamenita izza časa prve francosko-nemške vojske, katera se je vršila leta 1870/71, ko so jo Francozi hrabro branili. Tedaj so se Nemci zastonj trudili, da bi zavzeli močno trdnjavo. Francozi so postavili v Belforu svojim hrabrim branilcem lep spomenik v velikanskih merah.

Vojska z Rusi.

Na severu se bije boj, ki mu ga morda ni para v svetovni zgodovini. V črti, ki je tako dolga kot dvakratna pot iz Ljubljane v Prago, stoji naše vrlo vojaštvo sovražniku nasproti. Sile na obeh straneh so velikanske — tu se ne boré tisoči ali stotisoči mož, temuč — milijoni. Naša vojaška moč je razdeljena na tri armade: Ena (naše levo krilo) stoji pod vodstvom generala Dankla; ta je Ruse sijajno premagala pri Krasniku, jih mnogo ujela, si osvojila množico sovražnikovih topov ter prodira še vedno više proti severu, proti Lublinu. — Drugi armadi (naše središče) poveljuje general Auffenberg; ta je 25. avgusta napadel rusko armado, ki je začela prodirati od ruskega mesta Holma proti jugu, proti gališki meji. Bitka je trajala osem dni in se je končala z veliko zmagó avstrijskega orožja. Mesto Komarov, okrog katerega so se vršili najhujši boji, je bilo vzeto. Sovražnik se je moral umakniti nazaj. Naši so tukaj ujeli cele čete ruskih vojakov in če povrh vpoštevamo, da so se naši tudi polastili kakih 200 topov, vidimo, kako velika je morala biti ta bitka in kako je naša zmagá popolna. — Manj ugoden pa je naš položaj v Galiciji, katero brani tretja armada (naše desno krilo). Znano je, da so Rusi ob začetku vojske udrli čez gališko mejo — tam je bilo rusko vojaštvo mobilizirano veliko prej, nego smo pri nas mislili na vojsko. Sovražnik je tam v velikanski premoči in le izrednemu junaštvu naših čet se je zahvaliti, da ne napreduje, kakor bi po njegovi sili bilo pričakovati. Rusi so prodrli do mesta Lvova, katerega so naši zelo vztrajno branili, dasi je obramba bila jako težavna.

Sedaj je torej položaj na severu tak: Naše levo krilo in središče prodira neprestano globlje v Rusijo, Rusi pa so se vrgli z vso močjo proti našemu desnemu krilu, ki brani Galicijo.

Ranjenci, ki so se vrnili z ruskega bojišča, pripovedujejo, da so se morali boriti zlasti z velikimi ovirami krajev. Mnogokrat so morali bresti vodo in močvirja — toda držali so se do zadnjega. Posebnega načina boja, pravijo, da se poslužujejo kozaki. Nastopajo najrajši v manjših skupinah, ne v velikih četah in nosijo s seboj topiče, s katerimi streljajo s konja. Naši ranjenci so polni želje, da pohite na bojišče nazaj, in se boje le tega, da pridejo prepozno, ko se bo velikanska bitka že odločila. Kajti Auffenbergova in Danklova armada sta že prodrli do važnega mesta Lodza, in je pričakovati, da se položaj tudi v Galiciji v najkrajšem času zjasni.

Izlet v Šabac.

(Osebni doživljaji.)

— Zmerjajo nas, mislijo in pravijo, da smo nerazsodna živina, a ne vedo, da imamo tudi mi srce. — Pred tednom je prišel k meni komisar. Važno komisijo, pravi, ima, naj mu dam voz in konja.

— Uzmi, gospodine, ko se ne sramuješ govoriti z nami. Tako gospodo bi imeli mi radi!

Zahvalil sem se mu. Slivovko sem pa moral pokusiti. Potem so me začeli siliti še drugi, naj pokusim tudi njihovo, tako da sem se jih komaj ubranil.

Potovanje se je bližalo h koncu. V solnčni megli smo opazili na levem bregu svetlikanje z bakreno pločevino kri-tega stolpa šabaške pravoslavne cerkve. Na zadnji postaji na našem obrežju, v Klenku, ki leži poševno Šabcu nasproti, so izstopili orožniki in ladja je v petih minutah obstala v šabaškem pristanišču. Nenavadno se mi je zdelo, da ima uradna, narodno tako fanatična Srbija dvojezičen napis: Шабца — Schabatz.

Na parnik so vrgli mostič in potniki smo izstopili. Kmet, s katerim sem govoril, je še stopil k meni in me povabil:

— Gospodine, če utegneš in če ti je prav, pridi k meni! Drag gost mi boš!

Rekel sem mu, da rad pridem, če bom le utegnil. Dal sem mu roko, kar se mu je očitno imenitno zdelo.

— Pa ne pozabi name, gospodine! je še želel.

Hotel sem k izhodu, a pot mi zabrani orožnik v uniformi, ki me je zelo spominjala na rusko. Moral sem še prej k carinskim uradnikom, da me preiščejo. Prebrskali so mi perilo, nekdo me je potrepal po žepih, in ker niso našli ne svile ne bomb, zlasti ker niso našli bomb — radi teh imajo slabo vest — so me pustili k izhodu. Tu sem moral policijskemu stražniku natančno povedati svoje ime, stan in zlasti, zakaj sem prišel v Srbijo. Trikrat sem mu povedal svoje ime, trikrat ga je napak razumel in še v četrtič si je zapisal napačno. Ker nisem imel volje, da bi mu svoje skromno ime slovkoval, sem čudovito prekrščen stopil na srbska tla. Zunaj me je že pričakoval prijatelj s svojim očetom, s svojim bratom Živanom in s sestro. Živan je prav zabaven dečko, nižji uradnik. Nenavaden je bil njegov pozdrav. Ko sem jih pozdravil, se je močno začudil:

— Pa ne pozabi name, gospodine! je še želel.

Črnogorski topničarji pri delu.

Moje žito je čakalo na polju, da ga speljem domov, vreme je kazalo slabo. Komisar je vpregel voz in se odpeljal na gostijo, na »slavo«. Naslednji dan je deževalo in moje žito je čakalo na polju. Komisar pa je šele drugi dan pripeljal voz nazaj z zlomljenim ojesom; konja sta bila bosa. — Eh, potrpeti je treba! Gospodin je in mu ne smeš ugovarjati, sicer ti jih sede deset za vrat.

Rekel sem mu, da bo bolje. Tudi pri nas je bilo nekaj tako, a zdaj je drugače.

— Da bi le Bog dal! je vzdihnil. Drugi kmetje so pa prikimali. Eden je odrezal kos slanine in mi ga ponudil z glavico čebule:

Kotorsko pristanišče,

ki so ga Črnogorci z Lovčena obstreljavali. Naše bojne ladje so uspešno odgovarjale.

— Pa Vi znate srbski?!

Zdaj je prišla name vrsta, da se začudim. Rekel mi je, da je bil dosedaj prepričan, da so vsi oni, ki pridejo »od preko Save«, sami Švabi. Ve samo za Ruse in Švabe. Razložil sem mu, da sem Slovenec, da služujem v Mitrovici že dve

Kažipot in tolmač mi je bil živahni Živan. Opozoril me je na mestni park,¹ ki leži ob cesti iz pristanišča v Šabac, skoraj zunaj mesta. Na prvi pogled s ceste se mi je zdel zanemarjen, ker ga je na tej strani obdajala do dva metra visoka, nepresezana živa meja. Znotraj pa je zelo

spotikal, da sem se v resnici zbal, da bi Šabčani ne podvomili o moji treznosti. Sedaj je baje glavna cesta asfaltirana.

Modernih hiš, kakor si jih mi predstavljamo pod tem imenom, ni veliko. Najmoderneje je zidan magistrat, v katerem je tudi pošta, in glavarstvo. Da je v mestu, opomni tujca električne obločnice; električnih žarnic pa za čudo nimajo.

Hotela poznam le dva: »Hotel kod devet direka« in »Central«. Ta dva sta najbolj znana, a nobeden izmed njiju ne zasluži tako častnega imena. Vsaka ljubljanska gostilna ju glede snažnosti in zunanjosti prekaša. Pred hotelom na cesti so bile postavljene mize in stoli; gostje so pili črno kavo in poslušali fantastično našemljeno javno pevko, ki je s kričečim glasom pela nekaj, kar narodna pesem gotovo ni bila. Zvijala se je na vse mogoče načine in hotela z gestami in obrazom olepšati pesem, kar se ji ni posrečilo. Pri njenih nogah sede, jo je spremljal moški na vijolino. Ko je končala, je hodila s pločevinastim krožnikom okrog gostov in pobirala »pare«. Za vsakega je imela sladek smehljaj, za neslane dovtype par fantov pa še prijazno besedo povrhu. Potem je bil kratek odmor, in komedija se je začela zopet znova.

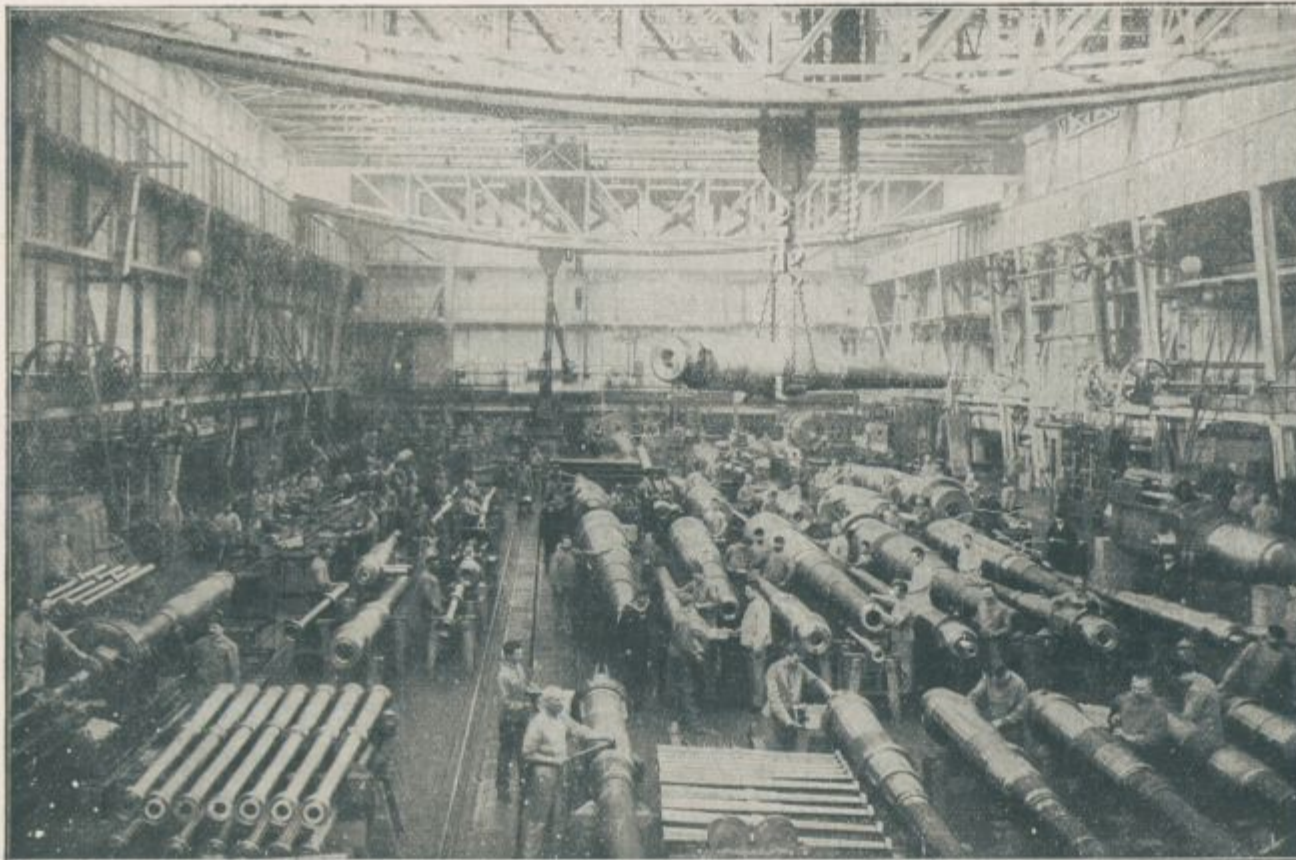
Pred hotelom Central je bilo isto. Samo mesto pevke je igrala ciganska godba, naj-

brže kako bojevito srbsko koračnico, ker sem videl gosta, ki je v navdušenju metal kozarce ob tlak . . .

Moj prijatelj je stanoval na Kamičku, široki cesti, ki jo preseka reka Kamičak. To reko bi imenovali mi potok, še bolj hudournik; ni širša več nego pet metrov in v onem času, ko jo je imela priliko prestopiti moja malenkost, je bila njena struga ravno tako suha kot cesta nad njo.

Prijatelj me je sprejel pod svojo streho, kot bi mu bil najbližji sorodnik in ne gost. Kranjci smo bolj roboti in ne izražamo svojih čuvstev z besedami, zato se mi je zdela vsa ona ljubeznivost, prijaznost in skrbnost pri vsakem koraku skoraj pretirana in vsiljiva.

(Konec.)

Pogled v tovarno topov.

leti in da sem se tam naučil hrvaščine. O Slovencih in Hrvatih ni imel pojma.

To me je zelo zanimalo in v kakršnokoli družbo sem pozneje prišel, sem vestno poizvedoval, ali poznajo Slovence in Hrvate vsaj po imenu, a nihče ni vedel o njih, razen politikov, dijakov in onih, ki so obiskovali bankete ob priliki obiskov »zastopnikov« hrvaškega in slovenskega naroda. A ti so bili v Belgradu.

Ob Savi je moderno zidan carinski urad in nedaleč od njega kolodvor lokalne železnice Šabac—Loznica, ki je bila ravno ono leto otvorena. Šabac leži dobre trideset ure od Save v notranjosti, in ker ni bilo voz, smo morali to pot prehoditi peš. Bilo je že pozno popoldne, soparno, in solnce se je pogrezalo kot ogromna krvavordeča krogla v zeleno planjavo. Ob cesti so nasajene murve, cesta polna prahu, ker ni kamenja, na obeh straneh se razprostirajo obsežni travniki. Goste skupine vrb, goščave in mlake na travnikih pričajo, da Sava mnogokrat poplavlja. Ob cesti na desni strani se je dvigalo ogromno, petnadstropno poslopje. Povedali so mi, da je paromlin, ki melje za vso okolico.¹

Med živahnim pogovorom smo se bližali mestu. Ob cesti so se začele vrstiti prve hiše, nizke, a čedne, z visokimi, strmimi strehami. Pred hišami so posedali ljudje, in se pomenkovali. Tujca takoj spoznajo po obleki, čevljih in kretnjah.

¹ Iz tega paromlina je v zadnjih bojih padlo na naše vojake par granat. Naši so otvorili ogenj proti odprtim oknom in kmalu je stalo veliko poslopje v plamenu. V poslopju se je nahajalo 650 četašev in veliko žensk in otrok, ki so vsi od prvega do zadnjega poginili, bodisi v plamenu, bodisi od krogel.

lepo urejen, ima lepe cvetlične nasade, nenavadno mnogo drevja in grmovja. Na južni strani parka je pa globoka dolina, skoraj prepada, kamor mečejo Šabčani mrhovino in odvažajo smeti, kakor mi je pripomnil Živan z nasmehom. Posebno olepševalno za parkovo okolico se mi pa to ni zdelo. Na zahodni parkovi strani so pa takoj hiše.

Dospeli smo v mesto. Ceste so nenavadno široke — ulic sploh ni — in so tlakovane z navadnim kamenjem. Človek, ki je vaju naših gladkih potov in asfaltiranih ulic, postane na teh cestah neroden kot otrok. Vsaj jaz sem se prve dni, če nisem gledal v tla, tako močno

¹ Tudi v tem parku so se vršili silno hudi in krvavi boji s Srbi. Četaši so se skrivali med grmovjem in streljali z dreves, toda slednjic so morali zapustiti to po naravi močno postojanko.

Vhod v Kotorski zaliv, katerega so 1. septembra obstreljevale francoske bojne ladje.

Bitka pri Borodinu.

(Iz romana »Mir in vojna« L. N. Tolstoja).

Napoleon se je nasmehnil, dvignil glavo in pogledal na desno. Lahnega koraka se je približal adjutant in je izročil cesarju zlato tobačnico.

»Da, srečno ste zadeli,« je rekel in dvignil odprto tobačnico k nosu. »Vi radi potujete, v treh dneh boste videli Moskvo. Imeli boste prijetno pot.«

Bosé se je s poklonom zahvalil cesarju, da se je spomnil njegovega veselja do popotovanja, o katerem pa ni doslej sam ničesar vedel.

»Ah, kaj je to?« je zaklical Napoleon, ko je opazil, da zro vsi dvorjani na neki s prtom zakriti predmet. Bosé se je s spretnostjo dvorjana, ki ne pokaže hrbta, napol zasukal, stopil dva koraka nazaj in odgrnil prt, rekoč: »Darilo cesarice Vašemu Veličanstvu!«

Bila je podoba, izdelana od slikarja Gerarda v kričečih barvah: Napoleonov sin, ki je nosil naslov »rimski kralj«, in hči avstrijskega cesarja. Podoba je predstavljala lepega, plavolasega dečka, ki se je igral z žogo, in sicer tako, da je bila žoga svet in paličica, katero je držal v drugi roki, žezlo.

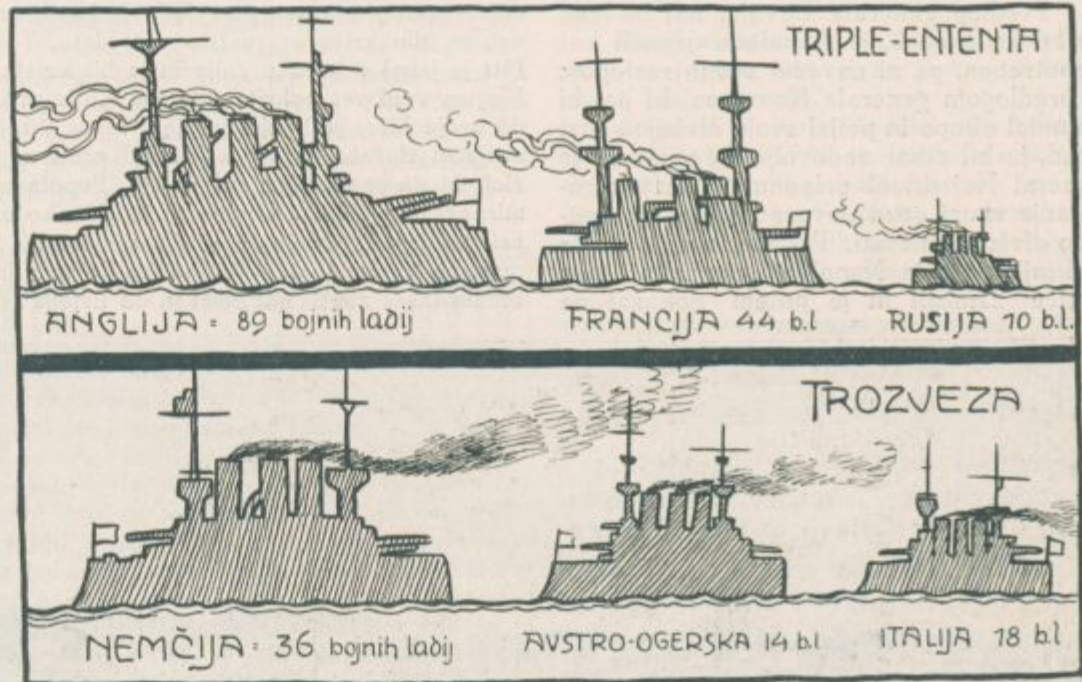
Čeprav ni bilo popolnoma jasno, kaj je hotel slikar izraziti, ko je takozvanega rimskega kralja tako naslikal, se je zdelo, da je Napoleonu podoba jasna, in mu je bila všeč.

»Rimski kralj!« je vzkliknil Napoleon in je z nežno kretnjo pokazal na sliko. »Čudovito!« Z zmožnostjo, ki je Italijanom astna, da morejo poljubno izpreminjati izraz obličja, je pristopil k sliki in si nadel izraz zamišljene nežnosti. Čutil je, da je to, kar govori in dela — zgodovina. In zdelo se mu je, da je najboljšo, kar more sedaj storiti, da pokaže v svojem veličanstvu, vsled katerega je njegov sin bil svet kot žogo, najpreprostejšo očetovsko nežnost. Njegove oči so se skalile, pristopil je bliže k sliki, se ozrl po stolu — in takoj so urne roke postavile stol tja, kjer je veličanstvo želelo sestiti. Zamahnil je z

roko in vsi so odšli po prstih ven, prepustivši velikega moža — njegovim čuvstvom.

Ko je nekaj časa tako sedel in, sam ne vedoč zakaj, strmel v sliko, je vstal in poklical Boséja in službenega adjutanta k

kakih nadaljnjih popravkov. Glasil se je: »Vojaki! Slednjič stojite pred bitko, ki ste jo tako dolgo želeli! Od vas je odvisna zmaga, in zmaga nam je neobhodno potrebna, kajti z njo dobimo vse, kar rabimo: ugodna stanovanja in bližnjo vrnitev

Brodovja vojskujočih se držav.

sebi. Ukazal je, naj odneso sliko pred šotor; stari gardi, ki je stala ob njegovem šotoru, ni hotel prikrajšati sreče — da vidijo rimskega kralja, sina in dediča oboževanega vladarja.

Kakor je pričakoval, so se med zajtrkom, katerega se je smel vsled izredne časti tudi Bosé udeležiti, razlegli pred šotorom navdušeni klici častnikov in vojakov stare garde, ki so bili prihiteli, da vidijo podobo. »Slava cesarju! Slava rimskemu kralju!« so odmevali navdušeni vzkliki.

Pa zajtrku je diktiral Napoleon v Boséjevi navzočnosti oklic na armado.

»Kratko in jedrnato!« je dejal Napoleon in je oklic sam glasno prebral brez

v domovino. Bojujte se, kakor ste se bojevali pri Austerlicu, Fridlandu, Vitebsku in Smolensku! Kasneje naj se svet s ponosom spominja vaših današnjih junaških dejanj! O vsakem izmed vas naj se pozneje reče: tudi on je bil v velikem boju za Moskvo!«

»Za Moskvo!« je ponovil Napoleon. Povabil je gospoda Boséja, da pojaha z njim na sprehod, in je stopil iz šotora k osedlanim konjem.

»Preveč ste milostni, Veličanstvo!« je odgovoril Bosé na cesarjevo povabilo, naj ga spremlja; kajti on bi bil veliko rajši spal in tudi ni bil jezdec, temuč se je jeze celo bal. Toda Napoleon je pomignil »ljubitelju popotovanja« z glavo, in gospod Bosé je moral jezdit.

Ko je Napoleon stopil iz šotora, so se vzkliki garde pred podobo njegovega sina še okrepili; toda Napoleonovo obličje se je stemnilo in pokazavši na sliko je s ponosno kretnjo ukazal: »Odnosite proč! Zanj je še prezgodaj, da bi gledal bojno polje!«

Bosé pa je zaprl oči, sklonil glavo in je globoko vzdihnil; s tem je hotel pokazati, kako zelo ceni in razume te cesarjeve besede.

2.

Ves 25. avgust je Napoleon, kakor poročajo zgodovinarji, porabil za to, da si je ogledal kraje, ocenil načrte, ki so mu jih maršali predložili, in razdal povelja generalom.

Prvotna črta ruskih čet, ob Kaloci, je bila predrta in levo krilo, en del te črte, se je umaknilo. Ta del črte ni bil utrjen, reka ga ni več krila; pred njim je bil sedaj odprt, raven prostor. Za vsakega vojaka in nevojaka je bilo jasno, da bodo Francozi najprej napadli ta del črte. Da se to spozna, ni bilo treba razmišljanja in posebne nadarjenosti, ki jo Napoleonu tako radi pripisujejo in jo imenujejo »genialnost«. Toda zgodovinarji, ki so popisali ta dogodek, in ljudje, ki so obdajali Napoleona, celo on sam, so mislili drugače.

Srbski četaši streljajo.

Napoleon je jahal po polju, globoko zamišljen ogledoval kraj in stresal zadovoljno ali nezaupno z glavo. Spremljajočim generalom ni razodel tistih globokih misli, ki so ga pripravile do tega, da se je odločil, temuč jim je samo v obliki ukazov podal njih izvleček.

Predlog generala Davuja, naj bi levo rusko krilo obšli, je Napoleon označil kot nepotreben, pa ni navedel svojih razlogov. S predlogom generala Kompana, ki naj bi napadel okope in peljal svojo divizijo skozi gozd, je bil cesar zadovoljen, čeprav se je general Nej drznil pripomniti, da je prodiranje skozi gozd nevarno in da bi utegnili divizijo zmešati. Pri opazovanju druge pokrajine se je Napoleon za nekaj časa molče zamislil in je potem pokazal na

Kako je minister Pitt postal priljubljen. Angleški minister Pitt, ki je umrl leta 1778., je bil dolgo časa pri prebivalstvu Londona zelo nepriljubljen. Tako je nekega jutra počasi jahal na svojem malem konju brez spremstva skozi mesto. Postopači so ga kmalu spoznali, začeli vpiti in ga zasmehovati ter ga obmetavati z blatom. Čim dalje je jahal, tem več je bilo kričačev in tem več blata. Toda Pitt je jahal v koraku dalje in je bil kmalu s konjem vred ves pokrit z blatom. Ko je prišel do svoje hiše, je konja razjahal in ga izročil svojemu služabniku ter se obrnil proti množici, ki ga je vztrajno spremljala. Popolnoma mirnega in veselega obraza se je globoko odkril ter rekel: »Najlepša hvala, someščani, za prijazno spremstvo!« — Množica je tem besedam takoj začela ploskati in od tistega tre-

adjutant sta stala obupana ob vodi, kar pride kmet mimo. »Ali ni nobene druge poti?« vpraša car. — »Ne, gospod.« — »In kako si ti prišel čez?« — »Jaz že pridem.« — »In tovor, ali si ga nesel?« — »Seveda, na plečih.« — »Dam ti deset rubljev, če me preneseš na drugo stran.« — »O, precej!« je rekel kmet in je carja prenesel. — »Zdaj dobiš še enkrat deset rubljev, če preneseš še mojega spremljevalca,« je rekel car, ko je bil na varnem. Kmet je šel nazaj in je optal še adjutanta. Ko pa je bil na sredi brvi, mu zakliče car: »Dvajset rubljev, če ga vržeš v vodo.« Adjutant se je vznemiril in se je začel bati za življenje. »Petdeset rubljev, če me srečno preneseš,« je rekel naglo. — »Šestdeset,« je zavpil car, »če ga vržeš.« Kmet je hotel adjutanta vreči, toda ta se je prestrašen oprijel njegovega vratu in zavpil: »Sto rubljev!« Kmet je sprejel zadnjo ponudbo in je adjutanta srečno prenesel na obrežje. Ubogi adjutant se je potem maščeval, kakor se je pač mogel. Ko je po zajtrku zapisoval carjeve izdatke, je navedel: »Zajtrk: deset rubljev. Prenos Njegovega Veličanstva: deset rubljev. Prenos adjutanta: sto rubljev.« Car se je nasmejati in je račun potrdil.

Hraber deček. Za časa zadnje mobilizacije je neki meščan pripovedoval naslednjo dogodbo: Mali sin moje mlekarice je tih, moder mož, zelo zamišljenega obraza. Še nikoli nisem slišal od njega veliko besed. Toda ob mobilizaciji sem bil priča, ko se je deček pogovarjal z mojo postrežnico. »Tudi tvoj oče bo moral iti, kajne?« ga je vprašala. — »Tudi.« — »Ali boš kaj žalosten, ali se boš jokal?« — »Ne, kadar odide ne bom jokal; jokal bom, če ne pride nazaj!« — Ta odgovor bi si morali zapomniti tudi vsi odrasli!

Mitrovica v Slavoniji. Pogled s srbske strani, kjer se vidijo srbski kmetje in vojaki. Sava je tu zelo široka. Dne 7. sept. so naši vojaki ujeli na tem mestu 4000 Srbov, ki so hoteli udreti v Slavonijo.

kraj, kjer naj jutri postavijo dve bateriji, da napadeta ruske utrdbe. Ko je dal ta in druga povelja, se je vrnil v svoj stan in je narekoval spored bitke.

3.

Ko je Napoleon v drugo objahal in pregledal celo črto, je rekel sam pri sebi:

»No, šah je postavljen in jutri se začne bitka!« Ukazal si je prinesiti punša in je dal poklicati Boseja ter se je začel z njim pogovarjati o Parizu in o nekaterih izpremembah, katere je namerjal izvršiti v hiši cesarice, pri čemer je prefekta presenetila natančnost, s katero se je cesar spominjal najneznatnejših malenkosti v dvorni upravi.

(Dalje.)

DOGODBE

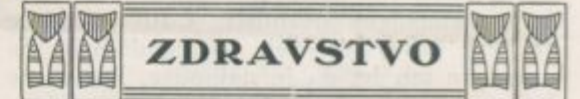
Skromnost Pija X. Ko papež Pij VII. ni hotel izpolniti Napoleonovih želja, ga je Napoleon ujel in zaprl v Savoni. Da poglavarja Cerkev omehča, mu je obljubil razen prostosti tudi tri milijone letne plače. Nato mu je papež odgovoril: »Natančno sem izračunal, koliko potrebujem za življenje, in sem spoznal, da mi ni treba več kot tri franke (krone) na dan.« Na te besede spominja tudi testament Pija X., v katerem pravi: »Reven sem bil rojen, reven sem vedno živel in reven umiram. Prosim sveto stolico, naj nakaže mojim sestram 300 frankov mesečne pokojnine.« To so znamenite besede v času, ko vse hlepi za denarjem, samo za denarjem, in so živa priča papeževe nesebičnosti.

nutka je bil Pitt najpriljubljenejši minister, kar jih je Angleška kdaj imela.

Trezní vojaki. Nekí laški časnikar je po boju pri Milhauzenu naletel na četo bavarskih dragoncev, ki so bili po napornem delu močno izmučeni in silno potrebni okrepcila. Ko je časnikar opazil njih žejo, je ukazal, naj jim prinesejo piva. Toda vojaki, ki so od doma piva zelo navajeni, so pijačo odklonili z besedami: »Najlepša Vam hvala, pa ne moremo. Slovesno smo obljubili, da ne bomo v tej vojski spili niti požirka opojnih pijač!« Nato so se napili vode in veselo odjahali dalje. — Tudi treznosti svoje armade se imajo Nemci zahvaliti, da so tako hitro in sijajno zmagovali.

Kaj se vse kraljem primeri. Rajni belgijski kralj Leopold II. je zelo rad hodil na dolge sprehode, posebno pa je rad zahajal v bližnje vasi okrog Bruslja. Na nekem takem izletu se je ustavil v majhni kmetski hiši in prosil kozarec mleka. Potem se je dalje menil po angleško s svojim spremljevalcem. Čemerna gospodinja je le nerada šla po zahtevano mleko, potoma je pa še rekla svoji hčeri: »Bog vé, koliko bo dolgonosi Anglež plačal!« — Ko se je vrnila in je kralj mleko spil, ji je dal novic od deset frankov ter rekel: »Vzemite to malenkost za svoj trud. Poglejte na denar in boste videli podoba dolgonosega Angleža.«

Car Nikolaj I. in njegov adjutant. O ruskem carju Nikolaju I. pripoveduje nekí angleški list: Vsled slabih potov je bil car nekoč prisiljen iti s svojim adjutantom nekaj časa peš. Pri popotovanju prideta do reke, toda most, ki je peljal preko nje, je bila voda odnesla. Na ono stran je vodila le ozka brv, pa kdor je hotel preko nje, je moral biti varen, uren in varen pred omotico. Car in

Močno utripanje srca je le redkokdaj ali nikoli znamenje prave bolezni ali slabosti srca, temuč je skoro vedno izraz kakega nereda v živčevju ali prebavi. Srce je preskrbljeno z dvema paroma živcev, ki izhajajo iz možganov. Eden par pospešuje delavnost srca, drugi par ga ovira. Prvi par navadno miruje in deluje največ tedaj, kadar je treba vsled premočnega vpliva drugega para, ki gibanje srca zadržuje, delovanje pospešiti. Reklo se je, da se giblje srce med dvema napetima uzdama, in ta primera je dobra, ker omenjeni živci odločujejo o hitrosti srčnega gibanja. Strah, žalost, nered v želodcu ali živčnem sestavu oslabi tisti živec, ki hitrost srca omejuje, in zato nam v takih slučajih srce hitreje bije. To ni v zvezi s srcem samim in ni nikakor znak srčne bolezni.

Glavobol. Če si dobro zdrgneš čelo s prezano limono, bo glavobol iz sprednjih delov lobanje izginil.

Bolniška soba. Ako sežgeš nekaj zrn kave na žerjavici v sobi, v kateri leži bolnik, se zrak v njej izčisti in izgine ves neprijetni duh. Mnogi zdravniki tako cenijo kavo, da jo pijejo, preden gredo k bolnikom, ki imajo kako nalezljivo bolezen.

Razpokane roke. Deni v liter vode žlico medu in s tem namaži razpokane roke. Učinek bo še zadovoljivejši, če vodi primešaš žlico glicerina.

Očali. Pozimi je z očali križ, ker se takoj zamegle, če stopi človek z mraza v gorko sobo, tako da nič ne vidi in jih mora sneti ter osnažiti. Zoper to je enostavno sredstvo. Preden greš z doma, namaži očale z milom ter jih dobro osnaži in se ti ne bodo več rosili.

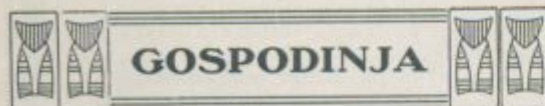
Nosite belo perilo! Bolje je nositi barvano perilo, ker se na njem ne pozna, kdaj je

umazano. Kolikokrat se sliši ta trditev in vendar je zelo nespametna, kajti perilo je tem boljše, čim laže se spozna umazanost na njem. Nesnažnost je bolezen. To je resnica, na kateri sloni vse zdravstvo. Če umazanosti ne vidimo, tedaj se je ne moremo braniti in se potem tudi bolezn, ki iz umazanosti nastane, ne moremo obvarovati. Belo perilo ima poleti še drugo prednost: mnogo je hladnejše nego barvano.

Proč z moderc! Slavni prirodoslovec Kivijé je opazil, da je njegova učenka princesa Pantijer nenavadno bleda in da prihaja njena bledica od pretesnega moderca. Učitelj je sklenil, da jo bo rahlo poučil. Nekega dne se princesa ustavi pred lepo cvetlico in vzkligne: »Kako je krasna! Pa škoda, da bo morala tako kmalu zveneti!« — »No, če se tej cvetki ne dogodi kaj nenaravnega, se bo držala zelo dolgo.« — Toda v veliko žalost princese je cvet že naslednji dan povsili glavico, nekaj dni pozneje pa se je popolnoma posušil. »Kako je to,« je vprašala princesa, »saj ste rekli...« — »Rekel sem, če se mu ne dogodi kaj nenaravnega. In pogledajte to-le...« Pri tem je pokazal na nežno stebelce biljke, ki je bilo s svileni nitko trdo prevezano. Princesa je zardela in nauk je pomagal.

Slabe navade. Nekatere slabe navade zdravju lahko zelo škodujejo. Mnogi se praskajo z nohti po raznih delih telesa. Nohti so nevarno orodje, in če se koža pri praskanju rani, se človek lahko z nohtom zastrupi. Drugi si grizejo nohte; tudi to je zdravju škodljivo. Mnogi si izgrizejo ustne, drugi jedo z nožem, vsled česar si ustnice lahko porežejo. Žene imajo navado, da drže pri delu šivanko med zobmi, pri čemer so v nevarnosti, da jo pogoltnejo. Ako se nit pri šivanju trga z zobmi, se je bati, da se človek zastrupi, ker so mnoge niti barvane s strupenimi barvami. — Varuj se teh razvad!

Rane od krogel. Krogla je najnevarnejša tedaj, če zadene iz velike bližine; tedaj raztrga meso in zdrobi kosti. Če pa leti po zraku več kot 400 metrov, ne raztrga telesa več, temuč ga samo predere. Srečno se celijo rane v drobovju. Prestreljena pljuča se velikokrat sama zacelijo brez zdravniške pomoči; tudi strelji v trebuh često ne poškodujejo črevesja in se najbolje celijo, če jih pustimo pri miru. Če je ranjena črepinja, jo je treba odpreti. Posebno dobro se celijo rane v zgibih, tako da sedaj ranjencu le malokdaj odrežejo roko ali nogo. Rane od krogel imajo tudi to prednost, da so čiste, in vojaški zdravniki si morajo le prizadevati, da jih čiste ohranijo. Ker le majhen del ranjencev umrje in jih je skoro polovica po bolezni zopet sposobna za boj, bi smeli imenovati kroglo najčlovekoljubnejše orožje.

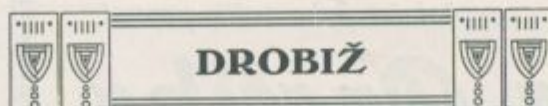
GOSPODINJA

Dober čaj. Jemlji le dober čaj, ki ga hrani v zaprti posodi, tako da do njega ne more zrak in svetloba, in na suhem prostoru. Za en kozarec zadostuje mala žlica čaja. Čajni lonec naj bo iz porcelana. Ko si umila lonec z vročo vodo, deni vanj čaja in ga prelij le z majhno količino vrele vode. Potem pusti lonec pet minut; neposredno preden hočeš čaj odliči, prilij še ostalo potrebno množino vode. Tako prirejen čaj je bister, je zlate barve in prijetnega vonja.

Sir namesto mesa. Neki zdravnik izjavlja, da je sir najvažnejša sestavina v hrani človeka, ki telesno dela. Za ta nauk je človeštvo sedaj, ko je meso od dne do dne dražje, že precej dovzetno. Znano je, da je v siru dvakrat toliko beljakovin kot v mesu, da je pa

mного cenejši, ker ga človek manj potrebuje nego mesa. Razen beljakovin se nahaja v siru tudi maščoba, ki nadomestuje meso. Mastne vrste sira (n. pr. švicarski) imajo po 19% beljakovin (kakor govedina) in 24% masti, pusteje vrste pa 35% beljakovin in kakih 10% masti.

Premog. Premog se naj ne devlje v peč na žerjavico prejšnjega, ki že dogoreva, temuč je treba žerjavico potisniti nazaj in potem premog naložili spredaj. Ko začne premog goriti, gredo njegovi plini preko žerjavice in tam zgorijo, vsled česar prihraniš pri premogu in obvaruješ sobo slabega zraka.

DROBIŽ

Francoski humorist O'Rell piše: V zakon vzemi samo ono žensko, ki se pristrčno smeje; če je njen smeh prisiljen, ne bo ti dobra soproga. Vzemi tako žensko, ki bo sedela s teboj tudi na slabšem prostoru, če so v gledališču boljša mesta že razprodana; taka te ne bo mučila s svojo slavohlepnostjo. Če srečaš berača, ne vzemi za ženo one, ki misli o njem, da je lump in pijanec; ona je sebična in neumljena. Če se nameravaš oženiti, skušaj poprej poizvedeti, kako se obnaša zjutraj, ko se zbudi: če je čemerna in pusta ali ljubezniva, vesela in sveža. V prvem slučaju je ne jemlji za ženo. Svarim te pred ženo, ki je nasproti svojcem zadirčna, nasproti tujcem pa sladka, in pred ono, ki jo moraš dolgo čakati, da si uredi toaleta. Vzemi ženo, ki dela domačim male usluge: očetu baše pipo, materi prinaša copate, bratom odpušča razžalitve. Taka ženska je dobra in ti bo zvesta družica.

Strah v vojski. Italijanski podpolkovnik Margiarotti je izpraševal vojake, ki so se vrnili iz Tripolisa, kjer so se bojevali s Turki, kaj so čutili med bitko. Od 2000 vojakov je odgovorilo 1700, da so bili najbolj razburilivi oni trenotki, ko so se slišali prvi strelji. Tega strahu so pa v vsakem nadaljnjem boju manj čutili. Drugi vojaki so zopet pripovedovali, da so se bali najbolj takrat, ko so bili izpostavljeni sovražnikovemu ognju, a se niso smeli ganiti z mesta. Ukaz za prodiranje se jim je zdel kot rešitev. Nekateri so zopet čutili močno žejo, nekateri so se solzili, drugi trepetali. Najbolj neugodno vpliva na vojaka, če opazi, da njegov poveljnik trepeče. Razburjenost poveljnikova prehaja v vojake. Margiarotti je vprašal vojake, kaka čuvstva so jih spremljala v boju, ali domovinska ljubezen, verski čut ali misel na prisego? »Šel sem naprej, ker je šel naprej moj poročnik!« bili so vedno odgovori. Ko je minul prvi čas razburjenja in se je začel ogenj, so vsi čutili, kot bi se rešili mōre.

Striženje las povečava samo njihovo debelost, nikakor pa niso lasje radi tega bolj trajni, še manj pa je res, da bi rasli radi striženja novi lasje.

Psov, ki ne lajajo, je troje vrst: avstralski, egipčanski ovčarski psi in psi iz Tibeta, katerih glava je levji podobna.

Belgija je edina država, ki poseduje morskobal, pa nima mornarice.

Trdi se, da je na zemlji 400.000 vrst živali in 150.000 vrst rastlin.

Od vseh vladarjev na svetu nima nobeden toliko zdravnikov kakor ruski car. Nad njegovim zdravjem bedi dvaindvajset zdravnikov-strokovnjakov.

Najmanjšo izobrazbo v Evropi ima Portugalska. 67% prebivalcev ne zna pisati. Takoj za njo pride Rusija, v kateri odpade na analfabete 66%. Angleška ima 3½%, Nemčija pa komaj 1/3% analfabetov od vsega prebivalstva.

Opaza se, da biseri izgubljajo svoj sijaj, ako leže na temnem prostoru.

Svetloba prodira samo 500 m v morskoglobočino.

Vojvodinja de Miere je zapustila rajnemu sv. očetu Piju X. svojo vilo v Parizu. Sveti oče jo je prepustil v porabo ljudem, ki so brez strehe.

Mnogi vinogradniki na Grškem rabijo sodove iz papirja, ker si ne morejo dobiti dovolj lesa za lesene.

Šrapnela je votla krogla, napolnjena z manjšimi krogli, ki se izstreljena iz topa v določeni razdalji razpoči. Šrapnela ima namen, da deluje proti četam, ki se nahajajo v zavetjih ali v širokih kolonah; obsiplje jih spredaj in zgoraj s brezštevilnimi krogli.

LISTNICA

Oglasilo se je tako nepričakovano veliko število naročnikov, da nam je prvi, precej visoki nalog pošel. List smo morali tiskati nanovo — zato naj nam p. n. naročniki, ki so list morda prepozno dobili, zamudo oprostite!

Pošiljajte nam fotografije domačih aktualnih dogodkov! Vsaka prijateljska pomoč nam je dobrodošla. Nabirajte nam novih naročnikov. Družinski list „Glasnik“ naj bo v vsaki slovenski hiši!

Tiska in izdaja Katoliška tiskarna v Ljubljani.
Odgovorni urednik Josip Klovar.

V vojnem času

je potrebna zanesljiva ura ali žepna budilka, kakoršne Vam nudi resnično domača svetovnoznana tvrdka, ki je največja zaloga zlatnine in briljantov, sedaj po znižanih cenah.

Naj nihče ne zamudi prilike!

F. ČUDEN, LJUBLJANA

samo Prešernova ulica števil. 1

Lastna tovarna ur v švici .. Naročujte veliki cenik zastoj, tudi po pošti franko.

Prodajalna Katol. tiskovnega društva (B. Pičman)

priporoča slavnim krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom svojo veliko in bogato zalogo šolskih potrebščin, kakor:

zvezke, ovijalni, pisalni in risalni papir, svinčnike, šestila, ravnila, peresa, črnila, radirke, gobe, kreda, šolske knjige itd.

Cenjena naročila se hitro .. in točno izvršujejo ..

Z velikimi žrtvami smo poskrbeli, da bo prihodnja številka „Glasnika“ jako zanimiva. Pridobivajte nam novih naročnikov!

Naročnina naj se pošilja samo na Upravništvo „Ilustriranega Glasnika“, sicer nastane zmeda.

Izšla je ravnokar

Družinska Pratika

za leto 1915

Ravnokar izišli letnik naše „Družinske Pratique“ s podobo sv. Družine na naslovni strani se odlikuje izmed vseh dosedanjih po posebno izbrani, mnogovrstni vsebini in izredni obilici krasnih slik.

Omenjamo predvsem obširne popise o grozodejstvu v Sarajevu, življenjepisi posl. dr. Žitnika, katol. shod v Ljubljani, belokranjsko železnico, svetovno vojsko itd. Poleg tega pa najde čitatelj v „Družinski Pratici“ mnogo zabavnega in poučnega berila ter obilo gospodarskih tabel in pojasnil. Vsakdo, staro in mlado, bo našel v tem letniku „Družinske Pratique“ obilo pouka in razvedrila.

Cena izvozu 24 vinarjev. Razprodajalci dobe velik popust.

in se dobiva odslej pri založništvu v Ljubljani
Kopitarjeva ulica 6

poleg tega pa tudi v „Katoliški Bukvarni“, Pred škofijo in v „Prodajalni Katol. tiskovnega društva“ prej F. Mičman v Ljubljani kakor tudi skoro v vseh trgovinah z mešanim blagom v Ljubljani in po deželi.

Slovenci, segajte po tem najcenejšem ljudskem koledarju!

Zahtevajte ga povsod!

„Balkan“

trgovska spedijska in komisijska delniška družba

Ljubljana, Dunajska c. 33.

Prvo ljubljansko javno skladišče.

Centrala: Trst.

Prevažanje blaga vsake vrste. Prevažanje pohištva s pat. pohištvenimi vozovi v mestu in na vse strani. Redni nabiralni promet z Dunajem, Prago, Trstom itd.

Zacarinjevanje.

Točna postrežba. Cene zmerne. Telefon št. 100

Knjigoveznica Katol. tiskovnega društva v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 6

se priporoča za vsakovrstna knjigoveška dela

Katoliška tiskarna II. nadstr.

Krajevni znaki za „Orle“, kokarde in pentlje z napisi za društva se izgotavljajo v najkrajšem času po zmernih cenah.

Crtanje in vezanje vsakovrstnih poslovnih knjig

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

Zemljevidi za zasledovanje vojnih dogodkov na vseh bojiščih:

Zemljevid Srbije, Črne gore in drugih balkanskih držav 1: 250.000. Cena K 2.—.

Zemljevid Avstrijsko-ruskega bojnega polja 1: 1.000.000. Cena s poštnino vred K 1.30.

Zemljevid Nemško-ruskega bojnega polja 1: 2.000.000. Cena s poštnino K —90.

Zemljevid Nemško-francoskega bojnega polja 1: 2.000.000. Cena s poštnino K —90.

Zemljevid Evrope 1: 7.500.000. Cena s poštnino K 2.60.

Zemljevid svetovnega prometa 1: 45.000.000. Cena s poštnino vred K 2.70. Ta zemljevid bo izborno služil posebno, če se razširi vojni požar tudi izven Evrope. Zemljevid je pa tudi drugače za splošen pregled jako zanimiv, ker obsega statistične podatke za vse države na svetu (obseg, število prebivalcev, izvoz itd.).

Vojska na Balkanu 1912/13. Sestavila profesorja dr. Vinko Šarabon in Anton Sušnik. Elegantno broširano K 6.50.

Kdor naroči to knjigo dobi zgoraj priporočeni zemljevid Srbije, Črne gore in drugih balkanskih držav brezplačno priložen. Knjiga „Vojska na Balkanu“ je ena najlepše opremljenih slovenskih knjig; obsega vse polno vojnih slik med besedilom, mnogo fino izvršenih tabel, ki predočujejo razne prizore na bojiščih med bitko in po končanih bitkah,

dalje razne skice, načrte in dva zemljevida. Knjiga je v zemljepisnem, zgodovinskem in narodopisnem oziru nad vse poučna; med resne in krvave vojne dogodke sta znala pisatelja vplesti tudi toliko zanimivih in zabavnih dogodbic, da ima knjiga prijetno zabavno lice, in jo bo vsakdo z veseljem in zanimanjem čital. Knjiga seznanja bralca z nad vse strahotnimi, pa tudi tolažilnimi dogodki na bojnem polju.

Vojska na daljnem vzhodu (med Rusi in Japonci). Spisal dr. Evžen Lampe. Cena K 4.80, eleg. vezana K 6.—. Pred par leti so si stali nasproti Rusi in Japonci v krvavi vojski; danes sta si oba naroda zaveznika in se vojskujeta z nami in našimi zavezniki. Knjiga je jasen dokaz, da so Rusi močni le na videz, da je pa sistem v njih armadah nezadosten, da tudi poveljništvo ni sposobno in se ne zaveda svoje odgovornosti, da manjka discipline in vestnosti. Ta knjiga je danes še prav posebno zanimiva, ker nam odkriva marsikaj iz sovražnega tabora. Knjiga obsega v podobi in besedi opise vseh pripomočkov moderne vojske posebno na morju, pa tudi na suhem.

Laško-slovenski slovar. Dizionario italiano-sloveno. Sestavil dr. Janko Valjavec. Vezan K 4.50. — To je najboljši in najobširnejši laško-slovenski slovar. Obsega nad 40.000 besedi. Slovar, ki je po vsebini, pa tudi po svoji tehnični izvršitvi na višku, ima priročno žepno obliko in bo radi svoje popolnosti dobro služil vsem slojem.

Naša zdravila in njih uporaba v domačem zdravilstvu. — Cena K 1.20, vez. K 1.80. — Namen praktične knjige je, zopet spraviti v veljavo naša stara preiskušena domača zdravila, katera je naš moderni čas žal popolnoma pozabil. Bog sam nam je v naravi podaril najboljše leke proti raznim boleznim in ta knjiga nas uči te leke spoznavati in pravilno rabiti.

Zdravilna zelišča. Prirejena po nemški knjižici župnika Jan Künzleja. Cena 60 vin. To knjižico smemo imenovati zbirko receptov za bolezni, ki najbolj in najpogosteje mučijo ljudi. Knjižica je kratka pa jedrnata in obsega marsikatero tako preprosto domače zdravilo, ki pa bolje učinkuje kakor najrazličnejši moderni leki, ki jih naštevajo obširne zdravilne knjige.

Zelišča v podobi. Cena 60 vin. Ta knjižica prinaša v naravnih barvah slike raznih zelišč, tako, da bo oni, ki raznih zelišč ne pozna, s pomočjo te knjižice iste lahko spoznal in našel. Vse tri knjige tvorijo lepo celoto, katera bi morala tvoriti domačo lekarno vsake slovenske hiše.

Zločin v Sarajevu. Tragična smrt prestolonaslednika Fran Ferdinanda in njegove soprogo vojvodinje Hohenberg. Z mnogimi slikami. Cena 70 v, po pošti 80 v. Knjižica obsega najatančnejši popis strašnega zločina, ki je na nedeljo pred sv. Petrom in Pavlom iztrgal iz naše srede ljubljene prestolonaslednika ter njegovo zvesto družico in do dna pretresel srca vsega čutečega človeštva.